

Iskajo vsak dan...
Izdajajo vsak dan...
Izdajajo vsak dan...
Izdajajo vsak dan...

PROSVETA

Uredništvo in upravniki...
Office of publication...
2537 So. Lawrence ave.
Telephone: Lawdale 4636.

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LETO—YEAR XIV. Chicago, Ill., sobota, 22. oktobra (Oct. 22) 1921. Subscription \$5.00 Yearly. STEV.—NUMBER 246.

Published and distributed under permit (No. 146) authorized by the Act of October 3, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

STAVKA ŽELEZNIČARJEV JE SE VEDNO DVOMLJIVA.

Med prometnimi uslužbenci in delavci v delavnicah se ni sporazuma.

Drugi važni dogodki, ki svetujejo je poln.

Washington, D. C. (Federated Press). — V delavskih krogih prevladuje skepticizem glede železničarske stavke.

Ta skepticizem so povzročila poročila, da so bratovštine prometnih uslužbencev odklonile, da padejo ali zmagajo z delavci, ki delajo v železniških delavnicah ali opravljajo druga potrebna dela na železnicah, če se sestavka dne 30. oktobra.

Argumentiralo se je, da morajo biti bratovštine ugotovljene o kompromisu, ki ga lahko sprejmejo, če ne, sprejmejo ponudbo drugih železničarjev, da se združijo v stavki s njimi. Z drugimi besedami to pomeni, če dobe prometni uslužbenci gotove koncesije od železniških družb, se ne pridružijo stavki. Ako pa teh koncesij ne bo, se pridružijo stavki delavcev v železniških delavnicah.

Predsednik Harding je s svojo izjavo pripomogel, da se zdaj obetuje prav nič sancevljivega, da ob izbruhne stavke. Kajti rekel je, da se razne vladne agencije pešajo s položajem. V kapitulu občutijo, da bo mogoče poriniti akoni kongres predlogo za ustanovitev kolobarnega železniškega sklada pol milijarde dolarjev kot omo za mir, in se je o tem tudi neformalno govorilo. Nasprotniki predloge pa namigujejo, da se ne delo voditi na nos od železniških ravateljcev. Izvedelo se je, da bo senator LaFollette nasprotoval predlogi za vsako ceno, kako nastopi farmerski blok, pa se ni mano.

Pred administracijo stoji zdaj vprašanje, kakšen kompromis se lahko vsili železniških organizacijam, ne da bi prišlo do divjih stavk. Zelo se čudijo, ko so izvedeli, da je zdaj Grunau, vodja divje stavke kolodvorskih uslužbencev pred enim letom, predsednik organizacije, ki šteje šestdeset tisoč članov. Njegov uspeh tomlotiči tako, da je nemogoče disciplinirati članov strokovnih organizacij v današnjih dneh, čeprav se organizirano delavstvo stopnja za stopnjo umika iz sprednjih postavank. Ako se stavka odvrne v zadnjem trenutku in velik del članstva bratovščin ali unij odloči, da zavrže, tedaj se bo še bolj pomnožila Grunauova organizacija, če stare organizacije izobčijo stavkarje, obenem bo pa nastal položaj zelo resen v prometnih središčih.

TLAK PROJEVAJA PROTI TLAK.

Havana, Kuba. — V havanski zbornici je bila predložena skupna resolucija, ki zahteva, da se vsako leto izvoti kot maksimum 2,500,000 ton sladkorja carine prost skozi tri leta. Resolucija je bila odložena do ponedeljka.

Ako trgovska pogodba ni sklenjena po osmih mesecih od dneva, ko so pričela pogajanja, tedaj ima eksekutivni departament pravico uvesti postopanja za preklic pogodbe med Kubo in Združenimi državami. Ako Združene države dovolijo izvoziti omejeno množino sladkorja carine prosto skozi tri leta, tedaj se smejo izvažati na Kubo ameriški produkti carine prosto.

Nemčija uradno obveščena o usodi šteti.

Berlin, 21. okt. — Ententa je uradno obvestila Nemčijo in Poljsko, da se strinja s zaključkom odbora lige narodov s ozirno na rešitev vprašanja Gornje Šlesije. Vprašanje je rešeno s tem, da je dežela razdeljena med Nemce in Poljake.

\$60,000 A MAŠKE, KI SO BREZ DOMA, ZA LJUDI, KI STRADAJO, PA NIČ!

New York, N. Y. — Miss Caroline Ewea, velika ljubiteljica mašk, je zapustila premoženje, vredno \$60,000, za pomoč brezdomovinskim maškam po vsem svetu. Dvema sestrama ni zapustila nič, ker ne ljubita mašk! Njan nečak je hotel oporoko razveljaviti pred sodiščem, pa se mu ni posrečilo. Premoženje je ostalo maškam.

KAJ JE STORIL KONGRES ZA BREZPOSELNE DELAVCE?

Socialistični kongresnik poziva zbornico, da naj kaj stori za delavce.

HARDINGOVA KONFERENCA JE LE POGLEDALA NA URO.

Washington, D. C. — (Feder. Press). — Meyer London, socialistični kongresnik iz New Yorka, je zadnji terek opozoril poslansko zbornico, da ni kongres še ničesar storil glede brezposelnosti kakor da ne eksistira zanj to vprašanje.

London je v svojem govoru dejal, da je zločin, kar počenja sedanja družba, ki prepušča milijone brezposelnih očetov njihovi usodi. Spomnil je poslanca na njegov načrt, katerega je bil predložil pred tremi leti za praktično upoštevanje štirih milijonov moških, odpuščenih iz armade, toda kongres je sprejel njegov načrt z ledenim molkom. London je takrat svaril vsako zakonodajalno predloženo, trjalno krizo, ki pride gotovo — in zdaj je tu. Njegove besede so se izpolnile, ampak zbornica jih je bila prezrla.

"Kongres lahko vzame in mora vzeti problem brezposelnosti v svoje roke", je rekel socialistični kongresnik. "Kongres ima moč, da lahko reši vprašanje brezdelja z znižanjem tlelavnik ali s posojili kooperativnim društvom, občinam, delavskim organizacijam ali posameznikom; vlada more ustanoviti korporacije, v katerih imajo delodajalci in delavci v vlado vred enake pravice; vlada lahko organizira industrije ter jih sama obratuje in vežba delavce za velike industrijske naloge in s tem pripravi svet za pravo demokracijo — na ta ali oni način kongres lahko reši problem brezdelja".

London je rekel dalje, da sedanjni republikanski kongres se lahko ponosa z dejstvom, da je tekem njegovega zasedanja število brezposelnih naraslo iz treh na šest milijonov. In kako republikanci rešujejo ta problem? Ker ne morejo tolikih milijonov zapreti v ječe, je predsednik sklical konferenco, na kateri je spravljal skupaj voditelje industrije in par predstavnikov nemočnega delavstva pod premetenim vodstvom velikega diplomata Herberta Hooverja.

EVEZNI SODNIK POVOZIL ŽENSKO IN POBEGNIL.

Pasadena, Cal. — Zvezni sodnik Page Morris iz Dulutha, Minn., je bil tukaj aretiran v četrtek na obtožbo, da je s svojim avtomobilom podrl neko ženo na cesti, potem pa je pognal avto in pobegnil. Žena je bila lahko ranjena.

STANDARD OIL KOMPANIJA JE DOBILA KONCESIJE V ČEHOSLOVAKIJI.

New York, N. Y. — Standard Oil družba v New Jerseyju je prejela koncesije v Čehoslovačiji, da sme iskati olje.

ZAKON PROTI LINČANJU PREDLOŽEN V KONGRESU.

JAVNA VEST SE JE PRIČELA VZBUJATI.

Sikrajni čas je, da je bil tak zakon predložen.

Washington, D. C. — Dyerjeva protilinčarska postava, ki določa otre kazni za osebe, ki se udeležijo linčarskega umora, je bila po justičnem odseku predložena kongresni zbornici.

Predloga določa za tiste, ki sodelujejo pri linčarskem umoru dosmrtno ječo. Najmilejša kazen je pet let ječe. Municipalni organi, ki zanemarjajo svojo dolžnost ob času linčanja, se lahko obdolžijo na pet let ječe ali se pa kaznujejo s pet tisoč dolarjev denarne globe. O vseh takih šlinih sodijo zvezna distriktna sodišča.

Od okraja, v katerem je bila oseba linčana, se lahko zahteva deset tisoč dolarjev odškodnine, ki pojdejo družini žrtve. Predloga označuje kot "nemirno zborovanje" tako zborovanje, ki se ga udeležijo pet ali več oseb z namenom, da se uniči človeško življenje brez postavnega dovoljenja.

Kongresnik Dyer iz Misourija je izjavil, da se potrudi, da zbornica kmalu glasuje o predlogi.

Zadnji linčarski čin v Teksasu, ko so sežgali števila 19-letnega zamorskega mladeniča, je napravil velik vtis v vseh krogih. Nič dognano ni bilo, če je bil mladenič kriv ali ne dejanja, ki so ga obtožili. Drhal ga je odgnala na določeni prostor, napravila malo grmado, polila žrtve s petrolejem in ji zapalila. Na stotine ljudi je gledalo ta bestialni čin in nihče se ni ganil, da reši žrtve popolnoma pobesnelih ljudi.

PRVI PORAZ STARINSKIH VODITELJEV V SENATU.

Imperialistična metoda obdavljanja poražena.

Washington, D. C. — Prišlo je do prve preizkušnje pri davčni predlogi in voditelji republikanskih političnih starin so doživeli poraz. Glasovanje se je vršilo o določbi v davčni predlogi, po kateri bi bile korporacije proste davka, ki imajo do osemdeset odstotkov biznisa v tujemstvu. Zakladniški departament je priporočil to določbo. Navzile temu je prejela le 30 glasov, proti je pa glasovalo 36 senatorjev. Zbornica je seveda že prej odobrila to določbo in zategadelj so mislili, da bo sprejeta tudi v senatu. Ko je prišlo do glasovanja, se je enajst republikanskih senatorjev s senatorjem LaFollettom pridružil pet in dvajset demokratičnim senatorjem.

Bila je prva preizkušnja, s voditelji republikanske administracije so bili poraženi. Glasovanje je pokazalo, če bi voditelji hoteli, da se glasuje o direktnem davku, kateremu je določen kot maksimum 32 odstotkov, da bi bili tudi poraženi.

Na tej seji je senator Edge zagovarjal 3-odstotni davek na konzum. Povedal ni nič novega, ampak ponovil je to, kar so govorili drugi pred njim, ki bi najraje odvalili davčno butaro na ljudstvo.

BANDIT JE ODNESEL BOGAT PLEN.

Chicago, Ill. — Neznan bandit je oropal bančnega šla Stanley Nelsona za \$6,000. Po izvršenem činu je pobegnil s plenom v avtomobilu, v katerem sta čakala nanj dva tovarisa.

VREME.

Chicago in okolice: V nedeljo nestalno. Menjajoči se vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 63, najnižja 54. Sonce izide ob 7:12, zaide ob 5:58.

KAKO SE REŠUJE VPRAŠANJE BREZPOSELNOSTI V ARIZONI.

Yuma, Arizona. — (Feder. Press.)

Tukajšnje mestne oblasti so sklenile poloviti vse brezposelne delavce, ki se skrivoma vozijo na favornih vlakih skozi mesto. Politija je že na delu in pobere dnevno dvajset do štirideset mož iz tovrstnih vagonov. Ugrabljeni brezposelci so gnani pred sodnika, ki jih obsodi zaradi "vagabundaže" na prisilno delo na cestah. Tako je modra mestna uprava dobila delavce, katerim ni treba dajati nobene mezde!

ŠESTINDESEMDESET BREZPOSELCEV ARETIRANIH.

TAKO SE PRAKTIČNO REŠUJE VPRAŠANJE BREZPOSELNOSTI.

Med aretiranimi brezposelnimi delavci so bili tudi dosluženi vojaki.

New York, N. Y. — Znano je, da so brezposelni delavci v tem mestu prvi občutili, kako trdi so policijski koliji. Ždaj se je ponovila druga brutalnost, čeprav je nekaj tednov javnost sgrahala nad tem, da imamo tako veliko število brezposelnih delavcev, ki bi radi delali, pa ne dobe dela.

Ponoči se je policija navadila v Bryant Park. Bilo je okoli ene ponoči. Tam na klopih so spali nesretniki, ki nimajo dela in doma. Sirovo jih je policija zbudila iz spanja in odgnala na policijsko postajo, ker so izvršili strašno hudodelstvo — brez dela so. Kakor nevarne potepuhe so jih privedli na policijsko postajo na Trinajesti ulici in saprli. Obtoženi so bili, da so postavali v parku. Nearetniki so vprašali lajtanta, kaj je opravil službo na policijski postaji, naj vendar razobloži, zakaj so bili aretirani. Policijski lajtant jim ni mogel pojasniti, zakaj so bili aretirani.

Med temi aretiranimi brezposelnimi delavci je tudi več dosluženih vojakov. Pred tremi leti so bili slavljeni kot junaki, zdaj jih sapirajo kot potepuhe, ker so brez dela in logično nimajo denarja, da plašajo za prenočišče.

Ljudstvo se sgraha nad takim početjem.

KONVENCIJA ZDRUŽENIH TEKSTILNIH DELAVOV KONČANA.

New York, N. Y. — Pri zadnji seji konvenije Unije tekstilnih delavcev Amerike je bilo sklenjeno, da se podvzame akcija v agitriranjem med malimi samostojnimi tekstilnimi organizacijami za združitve v eno samo veliko unijo tekstilnih delavcev, kar je tudi neobhodno potrebno za odpor proti močnemu nasprotniku.

Sprejet je bil odstavek k ustavi unije, da je upravičena vsaka podružnica voliti člana v eksekutivno oblast. Sprejeli so tudi resolucije, ki proti vsakemu poizkusu bosov, da bi podaljšali delovni čas in proti upeljavi odprte delavnice, najodločneje protestirajo.

V nadaljnjih resolucijah se naproša predsednika Hardinga, da oprosti Evgena Deba in druge politične jetnike.

VIŠJE SODIŠČE ZAVRGLA "HUMANITARNE" PROTI BANKI SEV. DAKOTE.

Bismarck, N. D. — Višje sodišče je 20. okt. zavrlo sodnijsko prepoved nižjega sodišča v Jamestownu, ki je bila naperjena proti državi banki, da ne sme več sprejemati denarnih vlog. Sodnijske prepovedi so izpostavili nasprotniki sedanje farmerske vlade v Severni Dakoti v svrhu, da občinkujejo na odpočilne volitve, ki se vrše ta mesec.

DEMONSTRACIJE PROTI AMERIŠKIM DIPLOMATOM

Sacco-Vanzettijeva afera je izkvala vihar protesta v Parizu, Rimu in drugod.

POSLANCI IN KONZULI ZA STRAŽENI.

Brest, Francija, 21. okt. — Okrog 6000 delavcev se je zbralo včeraj pred ameriškim konzulatom v tem mestu in demonstriralo s rdečimi zastavami in napisli "Zahtevamo pravico za Saccu in Vanzettija" itd. proti procesu v Dedhamu, Mass. Konzula ni bilo doma, ko so se vršile demonstracije. Polije je končno rasprila demonstracije, ko je bilo več šip pobitih na oknih konzulata.

Mestna uprava v Brestu, ki je komunistična, je pozneje izrekla obžalovanje amerškemu konzulu in mu obljubila zaščito.

London, 21. okt. — Kampanja demonstracij proti nameravani smrti obojbi Saccu in Vanzettija v Ameriki se razširja kakor pretrijaki požar po vsej Franciji, Italiji, Belgiji in Angliji. Tukajšnji ameriški poslanik Harvey je dva tedna prejema protestna pisma s zahtevo, da morata biti Sacco in Vanzetti izpuščena, kajti obravnava proti njima je pokazala, da sta nedolžna. Harvey je prezl pisma do srede, ko je prišla vest o bombnem napadu na poslaništvo v Parizu. Danes je ameriško poslaništvo v Londonu zavarovano s močno stražo policistov in tajnih detektivov; poslankovo osobje je dobilo navodila, da naj skrbno pazi na vse navoje, ki so uslavljeni na poslaništvo.

Londonski komunisti so aranžirali demonstracije pred ameriškim poslaništvom prihodnje nedelje. "The Dreadnought", glasilo angleških komunistov, je objavil apel na delavce v Londonu, da se naj zbero v polnem številu pred poslaništvom in zahtevajo pravico za Saccu in Vanzettija.

Brusel, Belgija, 21. okt. — Pred poslopjem ameriškega poslanika Whitlocka stoji močna policijska straža in poslanika spremlja telesna straža na vseh njegovih potih odkar so bile uprporjene komunistične demonstracije pred poslaništvom zadnje sredo.

Paris, 21. okt. — Ameriški poslanik Herriek je včeraj prejel nadaljnih 46 pism, ki vsebujejo protest proti nameravani eksekuciji Saccu in Vanzettija v Massachusettsu. Francoska vlada je dala poslaniku močno telesno stražo, policija pa vodi preiskavo valed zadnjega bombnega napada. Herriek pravi, da se ima zahvaliti svojemu sestanku s generalom Pershingom, ki se je nekoliko zavlekel v hotelu Crilon, da je ostal pri življenju. Če bi bil samo eno minuto prej prišel v poslaništvo, bi bil v pisarni, ko je eksplodirala granata.

Policija pravi, da je dognala včeraj toliko, da je zavoj z granato oddala ženska na pošto v italijanskem delu mesta. Voditelji komunistične stranke odklanjajo vsako odgovornost za napad. Marcel Cachin, urednik lista "Humanite" in poslanec v parlamentu, je izjavil, da je stranka res organizirala kampanjo pismenega protesta amerškemu poslaniku, ne pa nasilnih dejanj. Cachin pravi, da je pošiljatev granate najbrž delo kakakega vročeglaveca, ki je izrabil protestno agitacijo za svoj čin. Za nedeljo je sklican komunistični protestni shod v Parizu in "Humanite" poziva delavce, da pridejo v polnem številu.

Buržoazni pariški listi poročajo, da pisci anoninanih pism groze z represalijami nad ameriški poslani in konzuli v Franciji, Italiji in Belgiji, ako ne bosta Sacco in Vanzetti izpuščena.

Rio de Janeiro, Brazilija, 20. okt. — Socialistična stranka v Bra-

IZ PREDAVANJA ŠOLSKEGA KOMISARJA O AMERIŠKEM NIEMCU.

San Diego, Cal. — (Feder. Press) — "V Ameriki je preved ljudi, ki verujejo v proklete doktrine boljševizma, komunizma in socializma. Ako bi jaz imel moč, bi s največjim veseljem in s lastno roko eksekutiral vse boljševike, komuniste in socialiste". — Tako je rekel J. J. Tigert, šolski komisar, v svojem predavanju o "amerikanizmu" pred učitelji ljudskih šol v San Diegu.

RUSKE BELE ČETE V JUGOSLOVANSKI VOJSKI.

Vranglovi begunci s Krima pomočani med jugoslovanske čete.

STROŠKI ARMADE NARASTLI NA DVE MILJARDI DINARJEV.

Sofija, Bolgarska, 21. okt. — Po vesteh iz Beograda je sadnje dni dospelo v Zagreb več tisoč ruskih vojakov in častnikov bivše Vranglove bele armade na Krimu. Rusi bodo dodeljeni jugoslovanski armadi in poslani na meje Albanije in Ogrske.

Neko drugo poročilo pravi, da bodo Rusi poslani na italijansko mejo. Vranglovi vojniki bodo pod vodstvom višjih arških častnikov in ruskih podčastnikov.

Jugoslovanska vlada je obljubila Rusom plačo za vojaško službo, valed česar narastejo letošnji izdatki na armado na približno dve milijardi dinarjev. Jugoslovanske čete se koncentrirajo v velikem številu na ogrski meji na severu in albanski ter italijanski na jugu in jugospadu.

Jugoslovanska vlada je zdaj v najboljših prijateljskih odnosih z Bolgarijo in valedtega ni jugoslovanskih čet na bolgarski meji.

DELAVCO UBIT, DVA RANJENA PRI DELU NA ULICI.

Chicago, Ill. — Štefan Mikulič, Sam Bolevič in John Mistič — vsi trije Hrvatje — so delali na tiru poulične železnice na oglu Wentworth Ave. in 29. ceste, ko je privozil nad nje težak tovorni avtomobil. Mikulič je bil na mestu mrtev, druga dva sta pa teško ranjena v bolnišnici.

Maksim Gorkij bolan.

London, 21. okt. — Iz Helmingjorske je prišla vest, da je socialistični pisatelj Maksim Gorkij nevarno zbolel na vnetju slepiča.

ZILJI JE ORGANIZIRALA VELIKE DEMONSTRACIJE ZA OSVOBODITEV SACCU IN VANZETTIIJA.

ODVETNIK SACCU IN VANZETTIIJA OBŽALUJE.

Zagovornik obojba dogodka v Parizu.

Boston, Mass. — Fred H. Moore, odvetnik Nicolo Saccu in Bartolomeo Vanzettija, dveh italijanskih delavskih organizatorjev, ki sta bila pred par meseci pokrivljena umora, je izrekel obžalovanje nad bombnim nspadom na ameriškega poslanika v Parizu. Moore pravi, da on ne verjame, da bi kaj takega storil pameten človek z namenom, da koristi obsojencema; po njegovem mnenju je napad delo blazneža ali pa sovražnika.

Dalje je rekel Moore: "Upam, da ameriško ljudstvo presre čim v Parizu in s nepristranskega stališča presodi afero Saccu in Vanzettija. Vsak pošten človek, ki je pazno sledil procesu, je prepričan, da se je obema zgodila velika krivica. Porota je naredila silno napako; to napako je treba popraviti, toda ne s bombami in drugim nasiljem. Pritožili smo se na višje sodišče."

PROSVETA

DOPISI.

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
 LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
 Cene oglasov po dogovoru. Eksplozija na vsa vrata.
 Naročnina: Zedinjena država (Ivan Chicago) \$3.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 na pol leta, \$1.50 za tri mesece, in za inozemstvo \$5.00.
 Naslov na vna, kar ima stik s listom
"PROSVETA"
 2857-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.
"THE ENLIGHTENMENT"
 Organ of the Slovene National Support Society.
 Owned by the Slovene National Support Society.
 Advertising rates on application.
 Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$3 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$5.00 per year.
 Datum v obljubi n. pr. (Sept. 20-21) poleg valnega imena na naslednje pomeni da vam je s tem darovan potokla naročnina. Posrvite jo pravočasno, da se vam ne letvati list.

KAJ JE NAMEN JEKLAJSKEGA TRUSTA?

Znižati mezdo tako, da bo delavci delali in pri tem stradali. Zdaj jeklarski trust plačuje navadnim delavcem po trideset centov za uro dela. Superintendent Ross, ki pazi v nekem podjetju jeklarskega trusta v South Chicagu, da se iztisne kolikor največ mogoče profita iz delavcev v interesu jeklarskega trusta, je povedal na glas, da so mezde za petdeset odstotkov previsoke in da se morajo še znižati, da odgovarjajo ceni jekla, ki je že padla na predvojno ceno.

Ross je torej izpustil mačko iz vreče. Po njegovih izjavi namerava jeklarski trust potisniti mezde dolji na dvajset centov na uro. Povedal je tudi, če ne pojde na drug način, da se to izvrši z izstradanjem delavcev.

Drug superintendent Newton je pa ravno ob tem času izjavil, da je Garyju, glavi jeklarskega trusta, zelo pri srcu blagostanje delavcev.

Cene za jeklo še niso padle na predvojno ceno. O tem se lahko vsakdo prepriča, če pogleda v trgovska poročila, ki jih prinašajo veliki dnevniki. AH še predno se je to zgodilo, že naznanja jeklarski trust po svojem rodu, da se morajo delavske mezde znižati za petdeset odstotkov.

Kaj je torej namen trusta? Držati delavce v takih življenjskih razmerah, da postanejo nezmožni za vsak odpor: Spremeniti delavce v žive automate, ki odhajajo na delo, od dela se pa vrnejo tako trudni domov, da komaj čakajo, da ležejo k počitku in da nimajo časa za čitanje dobrih delavskih listov in knjig. Trust hoče doseči, da se delavci v jeklarnah in železarnah spremene v topo maso, v kateri ni poželjenja po organizaciji.

Ali bo to trust dosegel? Trust, lahko poslabša življenske razmere svojih delavcev. To je resnica! Ponesrečil pa bo s svojimi poizkusi porinuti svoje delavce v nečloveške življenske razmere. Organizirani delavci drugih strok so prisiljeni pomagati pri organiziranju jeklarskih delavcev, kajti če tega ne store, so sami v nevarnosti, da se njih življenske razmere poslabšajo. Ako se jeklarskemu trustu posreči zasužnjiti svoje delavce popolnoma, poizkusi svojo srečo tudi pri delavcih drugih strok.

Znano je, da je trust zahteval od stavbinskih podjetnikov, da ne zaposlijo organiziranih železostavbinskih in drugih stavbinskih delavcev. Zagrozil je celo, da ne bo oddajal stavbinskim podjetnikom jekla, ki se ne ravna po njegovih ukazih. Poročila iz Zapadne Virginije govore, da jeklarski trust podpira premogovniške podjetnike v okrajih Mingo in Logan, da preprečijo organiziranje rudarjev v strokovni organizaciji.

Jeklarski trust lahko uniči marsikatero delavsko strokovno organizacijo, vseh uničiti ne more. Navali po jeklarskem trustu povzročijo prav zanesljivo, da delavstvo spozna resnico, da se mora bojevati tudi na političnem polju, če hoče zmagovati. Dokler ima trust lepo število postavodajcev izvoljenih s pomočjo delavskih glasov v postavodajah, mu ne preti nevarnost na političnem polju. Zanj prične prihajati šele nevarnost, ko delavstvo spozna, da se mora politično organizirati kot razred, če hoče obdržati dosežene uspehe na gospodarskem polju in na tem polju izvojevati nove uspehe.

Delavstvo vsega sveta se probuja in logično ne bo ostalo v spanju samo ameriško delavstvo, ko pritlak jeklarskega trusta postane še večji na delavstvo.

Jeklarski trustovci mogoče ne verjamejo, da se to zgodi. Pogledajo naj v zgodovino in prepričali se bodo, da vsaki tlak povzroča protitlak in da se napredek v človeški družbi ne da zadržati s potlačanjem onih, ki opravljajo koristno delo v človeški družbi. Svet lahko obstoji brez parasitov, kot so jeklarski magnatje, brez delavcev bi se pa svet kmalu spremenil v puščavo, v kateri ni živeti.

Mable, W. Va. — Starša zima nima trka na vrata z mrzlo burjo in snegom. Premogarji smo kakor v defenzivi že od aprila meseca, od takrat, ko nam je zaprla Zapadno Virginska kompanija tri premogorove. Jamski delavci nam je povedal, da jih za to zimo ne misli odpri in nam svetoval, da si poiščemo druge dela. Vprašanje je, če se ga sedaj sploh more kje dobiti, ker premogorovi so večinoma skoro vsi zaprti; le v nekaterih obratuje po eden ali dva dni na teden a se dela v njih sploh ne dobi.

Vaakdo premišluje, kaj bo, če se takoj ne preobrne na boljše. Zima se bliža in potreba nastaja za tople simske obleke, pramoga ne moremo kupiti, ker ni denarja, ne kredita. Še slaba nam bo predla, predno se vrnemo v normalne čase.

Mase brezposelnih delavcev, njih žen in otrok bodo gladovale in zmrzovale pri nezakarjenih peših to zimo. Dobro si bodo zapomnili brezposelnih žensk po do zaželjenih normalnih časov. Nasprotniki delavstva pa ne verujejo, da bi delavci, ki je brez posla sedem mesecev ali še več trpel pomanjkanje. Sodijo po svojem in mislijo, da ima, ako tudi ne dela, vsega v izobilju. Domišljujejo si, ali vsaj dokazali bi radi svetu, da delavci ni nobena sile in mu ni treba skrbeti, s čim se bo oblačil, kaj bo jedel in kje bo stanoval.

Omeniti moram dogodek, ki se je pripetil našemu priljubljenemu rojaku Tonetu Jakušu. — 14. t. m. zjutraj je pridrval v našo naselbino avtomobil z veliko hitrico mlj na uro. Vstavlil je pred hišo omenjenega rojaka in s njega so poskakale štiri osebe ter planile v hišo rojaka. V hiši so pričeli z delom. Razmetavali so vse navskriž, iz kovčkov metali obleko in perilo po tleh, postelje so preobrnil in kuhinjsko posodo premetali vsakršnem. Priskali so hlev in prekopalni seno in gnoj. Tone je mislil, da ga sumijo kakega ubojstva in jih je vprašal kaj iščejo. Zatrtil je, da ni nobenega ubil in ga mogoče sakopal v zemljo. Odgovorili so mu, da iščejo šganje, a on je rekel, da ga nima.

Prišel je vpiti nad rojakom, eden njih pa je planil pod posteljo in privlekel na dan podposteljni lonec. Povročil je valček smeh med domačimi, ko ga je odkril. To ga je ujezilo še bolj in razkačen je zapazil na steni koledar Slovenske narodne podporne jednote.

Pričeli so ga surovo zmerjati, da že ve kaj je. "Prokleti tujecemci, samo vi nam delate toliko zmešnjav. Ti si član Črne roke, saj poznam ta koledar. Kajne, da dobivaš tudi list od istega."

Tone je odgovoril, da je Prosveta glasilo podporne jednote, pri kateri je tudi on član. Apostolj zmernosti je še vedno gledal v koledar in vpil nad Tonetom: "Ti imaš koledar in časopis od črne roke in član si tega društva. Poslali te bomo nazaj v stari kraj." — Američani sosedje so se zgražali nad divjim početjem teh ljudi.

Čudno se nam zdi, kje so vzorni moške dobili tako dobre informacije o Prosveti in koledarju SNPJ, da ju izdaja društvo Črna roka. — J. B.

Shaboygan, Wis. — Ne smem preveč zabavljati šez delo v naši naselbini ker povečini vse tovarne obratujejo s polno paro. Delavci iz drugih mest prihajajo sem za delom in poročajo, kako velika brezposelnost je po drugih mestih Združenih držav, kakor vse kaže smo torej tu nekoliko na boljsem radi dela.

Pregovor: Kdor seje ta žanje, danes ni več v veljavi, pač pa danes žanje, kdor ne seje. Delavce ne sme živati sadu svojega dela in to je vse zlo, ki ga imamo danes. Rekel sem, da se delo pri nas lahko dobi. To je res, toda plaše se tako malenkostne, da je nemogoče pri njih obstajati in živeti po človeških potrebah. Komaj za skromno stanarino lahko zaslužijo delavce.

Kajnega se sv. Martina. Seveda to nikakor ne zadostuje za vzdrževanje "cerkve", ko mora plačati vsaka duša za adelebo pri sveti maši po 15 centov. Oni, ki se toliko interesira pri cerkveni blaginji, bi bilo dobro, če bi se malo več zanimal za šolo, da bi se nadaljevalo s slovensko šolo, katere se dalj časa stoji samo zid. Ali bi se bilo bolj potrebno dokončati šolo in prijeti a podukom? Žalibog, se ljudje še bolj zanimajo za cerkev kakor pa za šolo.

Vsakdo mora priznati, da je to krivda, ker smo prevleč nastadnjaški in neuki, da smo danes tolikanj inkorišani. Prevleč smo sledili cerkvi in veri, o kateri pravijo nekateri, da brez nje ne moremo živeti in poleg tega zamenjarjali pravo učenje. Ko bi rojaki v naši naselbini toliko žrtvovali za narodni dom kakor se žrtvujejo za cerkev, bi bili že lahko imeli prepotrebno stavbo, ki bi ne koristila samo nam, temveč tudi našim otrokom. Kar je toliko koristno in potrebno, tega nimamo in naši otroci, nas bodo kličli, ker jim ne dajemo potrebne izobrazbe. Rojaki popravimo, kar se da popraviti in zanimajmo se bolj za naš narodni dom, kjer se bomo abajali mi in naša mladina. Tudi iz drugih osirov nam bo dom dobro služil. Ne bo nam treba potem iskati ničvrednih prostorov za družbene seje in poleg tega plaševati drage najemnine in imeli bomo lahko prireditve v lastnih prostorih.

Z društvom še precej napredujemo. Društvo Združeni Slovenci št. 344 SNPJ je precej močno, a poleg tega imamo tudi nekaj samostojnih društev. S političnim organiziranjem smo na najnižji stopnji, ako nismo celo pod ničlo. Premalo smo posnani v tem oziru a drugimi naselbinami. Apeliram torej na tukašnje rojake, da ustanovimo socialistični klub. Neš hoj proti korupcijskemu se spreminja v politični boj. Boj med dvema razredoma delavskim, socialističnim in kapitalističnim, reakcionarnim. Podpredsednik našega društva je podal na zadnji seji nek predlog, v katerem se je zavzemal za politično organizacijo. Popolnoma se strinjam z njim.

Nadajati se je, da boste rojaki upoštevali njegov apel in v bližnji bodočnosti storili korake za organiziranje socialističnega kluba. Pokažimo, da so tudi med nami moške, ki so sposobni za delo. Dokažimo tudi, da nismo manj vredni v naši naselbini in ne zaostajamo za rojaki v drugih naselbinah. Podajmo se val na delo, da čimprej izvršimo že napravljen načrt.

Priporočam tudi rojakom, ki se pripadate še nobenemu podpornemu društvu, da pristopite čimprej. Pojdite z napredujočim sistem in ne posnemajte nazadnjaških igrovorov, kakor sem čul od nekoga rojaka, ko sem ga nagovarjal za pristop. Rekel mi je, da ne bo zametovajl denarja. O kakem sametovanju se tu ne more govoriti, ker podporna organizacija je danes nekaj najpotrebnejšega za nas delavce, ki smo odvisni edino od zdravih rok. — Olan društva Združeni Slovenci. —

Garrett, Pa. — Prosveta še ni imela dopisa iz naše naselbine, česar se danes tudi ni čuditi, ker ljudje ne marajo pisati o slabih razmerah. Delamo prav nič. Z mislijo, da bodo zdobili organizacijo, so nam ustavili podjetniški delo. Dvomljivo je, če se jim bo nakana posrečila, ker delavstvo je zavedno, posebno nekateri trde, da ne primejo za delo tudi več let, če bo kompanija nadaljevala boj za zdrobitev organizacije in za vpostavitve odprte delavnice. Tu pa tam se pojavijo kak stavkovski. Delavci mu nečejo slabega in podučje ga, kako je prav, da gre naprej in opusti stavkovaštvo. Posebno rojaki se jako dobro zadržje v stavki in so vsi nasprotni od mogoteev ponujani odprti delavnici. Krajšali bi radi delavcem mezd, a pogodba jih veže, da ne morejo tega storiti. Podpisali so jo do 1. aprila 1922, a mesto da bi plačevali po pogodbeni lestvici, so zaprli rove in sedaj silijo delavce, da gre do k delo pod nižnjo plačo.

Uradniki za lovenje prestopnikov proti prohibiciji imajo pri nas mnogo posla. Vedno se čuje o kaki aretaciji, a kljub temu se sdi, da prestopki ne pojenjvajo. — Anton Krnj.

KAPITALISTIČNO DOPISEJE JE JE DALEČ OD RESNICE.

KOBUKUPRANO ČASOPISJE JE HOZELO OBLATITI HOWATA.

Tajnik rudarske organizacije v Illinoisu je razpustil lastnovec.

Pittsburg, Kans. — Od tujak je bila razposlana vest v kapitalistične časopise, ki je imela obvidno namen oblatiti poštenje Aleksander Howata, voditelja rudarjev v Kansasu in ki se glasi takole:

"Walter Nesbit, finančni tajnik rudarske organizacije v Illinoisu, je zahteval, da se vrne preostanek od sto tisoč dolarjev, ki so bili poslani rudarjem v Kansas, da se bojujejo proti industrijalnemu sakonu.

"Na zadnji mednarodni konvenciji je bila dvignjena obtožba, da je Howat zlorabil Illinoiski sklad Van A. Ditner, zasopajoč John L. Lewisa, mednarodnega predsednika, je naspaal tujak, da se denar takoj vrne rudarjem v Illinoisu."

Kder povpraj čita to sprtno nastavljeno vest, dobi vtis, da je bil Howat obtožen na konvenciji, da je denar poveril, ki so ga poslali rudarji iz Illinoisu in da zaradi tega ti rudarji zahtevajo denar nazaj.

Na to infamem napad na Howatovo poštenje je odgovoril Walter Nesbit v Springfieldu, Ill., ki je finančni tajnik rudarske organizacije 12. distrikta. Njegov odgovor se glasi:

"To poročilo je popolnoma napačno. Rudarjem v Kansasu ni bila odtegnjena podpora. Kar smo storili, je to, da transferiramo gotovino iz države Kansas v Illinois. Denar je zdaj v naših rokah, toda mi še vedno podpiramo Kansas."

Po teh odločilnih besedah je Nesbit dodal, da Thomas Harvey, previzorični finančni tajnik kansaskega distrikta, nasprotnje Howatu v njegovem boju proti gubernorju Allenu. "Hoteli nismo, da je denar v rokah človeka, ki je v nasprotjem taboru," je poudaril Nesbit. "Mi hočemo zaradi tega sami razpolagati z denarjem."

Nesbitova izjava pokazuje, kakšnih laži se poslužujejo nasprotniki delavstva, da dosežejo svoj namen. Prav nič se ne ženi-rajo, ako oblatijo poštenje človeka, ki zaradi svojega prepričanja sedi v ječi. Res čednega človeka je imenoval Lewis, da ga zastopa, ko je kot ear odstavil prejšnjo eksekutivo 14. distrikta rudarske organizacije. Če Lewis in Harvey ljubita resnico in nista strahopetec, bosta sama poskrbela, da se prekliče vest, ki je bila iz Pittsburga, Kans., razposlana v velebizniške liste.

KUKLUKSOVCI NA DELU V KALIFORNJI.

Bahajo se, da imajo 700,000 članov.

San Francisco, Cal. — Med tem ko je "cesarski čarovnik" kukluko-vocev, znani Simmons, igral zelo klaverno ulogo pred preiskovalnim zborniškim odelkom in trdil, da maskiranci nimajo niti sto tisoč članov, so bili organizatorji kukluko-vocev na delu v Kaliforniji. Prvi teden v oktobru je pričelo s agitacijo sedem in trideset organizatorjev pod vodstvom William Jennings Bowena iz Louisvillea, Ky.

Dvanajst organizatorjev je ostalo v San Francisco, devet jih je odšlo v Oakland, šest v Sacramento, štirje v Fresno in Hanford, trije v Berkeley in eden v San Jose. Poleg teh organizatorjev je še sedemdeset kukluko-vocev na delu v severni Kaliforniji.

Ko so privrati pričeli kukluko-vocevi s agitacijo, so razni policijski načelniki naznanili, da jim ne bodo dovolili nganjati agitacije. V Oaklandu so dvema organizatorjema povedali, da naj hitro otreseta prah s svojih čevljev. Pobrala se nista iz mesta, ampak sta lepo ruvala na tihem, kakor so to delali organizatorji v drugih mestih.

Tako so si kukluko-vocevi pridobili teren.

Bowen se je izrazil napram nekemu časnikarskemu poročevalcu, da je vseh kukluko-vocev sedem sto tisoč, samo v treh paci-

ficnih državah je sto tisoč kukluko-vocev.

Kako se torej ta izjava ujema s izjavo "cesarskega čarovnika" pred zborniškim odelkom, ki je občno tajil, da ima Ku kluka-klan toliko članov. Eden je lagal: Bowen ali pa "cesarski čarovnik."

Logon komunistov iz Palestine.

New York, N. Y. — Krvavi izgradi proti komunistom v Palestini, ki so pričeli že maja meseca se ponavljajo še vedno. Že takrat je bilo mnogo komunistov zaprtih in še danes jih drže v ječi. Vsi drugi, ki so padli v roke angleški policiji so bili iz dežele izgnani. Izvedelo se je, da je bilo koncem maja 16 voditeljev komunistične stranke iz raznih mest Palestine vkrcanih na ladjo in poslanih v Carigrad. Ta slučaj izgona judovskih komunistov je povzročil velike politične odmeve. Judovski narodni svet v Palestini seveda nima nikakih posebnih simpatij do komunistov, a kljub temu je nastopil proti izganjanju in se skliceval na deklaracijo Balfourja v San Benu, ki je bila v mirovnih pogajanjih sprejeta in jamči Judom bivanje v Palestini. Politično zastopstvo judovske demokracije v Palestini zahteva sklepujoč se na dokumente in jamstva, da se takoj prizna vsakega Juda za državljana Palestine. Narodni svet je poslal protest radi izgona na komisarja angleške vlade Samuela Herberta, ki pa se očitno za protest prav nič ne zmeni. Po njegovem ukazu se ho trebljenje nadaljevalo toliko časa, dokler bo delala le kaj smrdela po komunizmu.

Na ravnekar minulem zionističnem kongresu se je o vsej zadevi molčalo. Seveda se ne sme nikdo zamisliti angleškemu imperijalizmu in bogati ameriški zionisti tudi radi vidijo, če se vrže judovske komuniste iz kolonij. Celu dolge obtožbe bilje so bile pete na zadnjem kongresu proti vsemu kar kotičkaj smrdi po socializmu ali komunizmu, kako se bodo potem taki zionisti potegnili za zastrupljene zioniste.

NOTRANJE ZDRAVLJENJE Z RADIJEM DELA ČUDEŽE.

Chicago. — Zdravnik Stillman Bailey, katerega izjava, da lahko da žarke radija v tabletkah kot zdravilo, je dosegla na veliko kritiko pri strokovnjakih, je izjavil, da svojo trditve lahko uresniči. Kritiki so kljub temu trdili, da tega ne more nikdo izvršiti in je nekaj nemogočega.

Baley pravi, da že deset let o zdravilu študira in se mu je že posrečilo v Lusk, Wyo., kraju, kjer se koplje ruda za radij, to rudo uporabiti, zmesiti jo s mlečnim sladkorjem in naploniti v radijevimi žarki. Trdi, da ni uporabljal za to najmočnejših žarkov, temveč najslabeje, ki tudi zadostajo za vsako zdravljenje in so celo premočni. Ko pridejo radijevi žarki v tablete mlečnega sladkorja, ohranijo dolgo časa svojo delavnost.

Tako zavšiti radijevi žarki pomnožijo v osmih urah mala rude-ča telesa v krvi za količino 250-000. Žarki zdravijo revmatizem, dajejo dober tek in več ustroj človeškega telesa počive in ojačijo. Glavobol in trganje ozdravijo žarki takoj in po zdravljenju se čuti pacient veliko boljega nego prej. V Evropi je že več radijevih kopalnic in radijev institut v Londonu ima že vse mogoče vrste bolnikov, ki se prav uspešno ozdravijo.

Dr. Baley ni navedel nobenega svojih ozdravljenecv po imenu, toda pravi, da bo takoj, ko bo čas za to, prišel z dokazi na dan.

Ko je on pred kratkem znašel, da se radijevi žarki lahko vzamejo potom tablet je zadržal, da bo to zdravilo delalo čudeže. Vse notranje bolezni se bo lahko potom istega s najboljšim uspehom zdravilo. Povedal je tudi, da delavci v rudnikih uranja (ruda za radij) ne trpo na influenci, revmatizmu, prehlajenju ali na vnetju živecev, ker uporabljajo rudniško vodo, ki vsebuje radijeve žarke.

Anglija posreduje med Turki in Grki.

Carigrad, 20. okt. — Angleška misija se kmalu poda v Angoro s namenom, da posreduje za mir med Grki in turškimi nacionalisti.

IZ DELAVSKEGA SVETA.

(Federated Press.)

S konvencije Illinoiske delavske federacije. Konvencija je sprejela rezolucije za ustanovitev državne ljudske banke, državno odškodninsko zavarovanje, državno gradnjo stanovanj...

Siš pa v glavo. Zena se ne nahaja v kritičnem položaju, čeprav je trikrat sunen v nosem. Stanich je prodal Perčiču svojo pivnico za pet sto dolarjev...

BITKA MED BANDITI IN DEPUTJI

Ena oseba je mrtva, dve teško ranjeni, banditje so pa odneali pete.

Omaha, Neb. — Neznani banditje so oropali pošto in prodajalno v Columbia, Iowa. Meščani so se takoj razdelili v patrolje in so sledili banditom...

ČASI SE SPREMINJAJO

New York, N. Y. — Lynn A. E. Gale, nekdo stanujoč v Albany, članikar in urednik Galovega Magazina, je prišel pred vojno sodišče...

ALI NASTOPI STAVKA RAZVAHALOV MLEKA?

New York, N. Y. — 11,000 voznikov mlekarstvih vozov in šoferjev, ki so organizirani v New Yorku, okolici in v New Jerseyju pri Bratovščini voznikov, šoferjev in konjarjev...

Vzhodno-sibirski republika.

Helsingfors. — "Pit" piše, da je ministrski predsednik republike daljnega Vzhoda Krasnočekov, ki se točasno zdravi v Odesi, poročal članikarjem o finančnem stanju republike...

V OČAVEM INTERESU SO BILI VAŽNI DOKUMENTI UKRADENI

Washington, D. C. — Kongresnik Johnson iz Kentuckija je hranil jekleno škatljo, v kateri so bili važni dokumenti, ki se nanašajo na krivdo vojaškega beguna Bergdolla...

NEZNANEC JE TREH OSOBAM PRERAZAL VRATOVE.

Dve osebi sta mrtvi, ena umira. Chicago, Ill. — Policija lovi neznanega belopoltnika, ki reže vratove zamorcem. Ena zamorka in en zamorec sta mrtva...

Nemiri v Gornji Šleziji.

Berlin, 21. okt. — Raztrganje Gornje Šlezije v dva dela se ni izvršilo tako gladko kot prebivalci kakor na papirju v Ženevi in Parizu...

Veliki nemiri na Portugalskem.

Badajoz, Španija, 20. okt. — S portugalske majo poročajo o velikih nemirih in bojih v Lisabonu. Civilisti in republikanske čete so v boju na ulicah...

Ženske so močnejše.

Dokaz, da niso moški temveč ženske močnejši spol, prihaja od strani, ki je najmanj verjetna, namreč od nadinspektorja angleškega tovarništva...

Novi statistiki na Portugalskem.

London, 21. okt. — Dogodki na Portugalskem so še vedno zaviti v meglo. Po prvih vesteh, da se je izvršila v Lisabonu nekrvava revolucija...

Novi statistiki na Portugalskem.

London, 21. okt. — Dogodki na Portugalskem so še vedno zaviti v meglo. Po prvih vesteh, da se je izvršila v Lisabonu nekrvava revolucija...

Irski nota papežu je razburila Anglaše.

London, 21. okt. — Eamon de Valera, vodja irskih sinajnovcev, je poslal noto papežu, zagovarjajoč ga, da Irski neodnehajo od svojih zahtev za neodvisnost in republiko...

NASILNA SPREMEMBA VLADE NA PORTUGALSKEM.

Ustanovitelj republike amerjen. London, 21. okt. — Dogodki na Portugalskem so še vedno zaviti v meglo. Po prvih vesteh, da se je izvršila v Lisabonu nekrvava revolucija...

Slavije za Dantejem.

600 letnica smrti velikega italijanskega misleca Danteja je bila proglašena narodnim praznikom in po vseh krajih Italije je bil ta praznik praznovan...

Narodni svet farmarjev.

Narodni svet farmarjev je poslal prošajo predsedniku Hardinga, da naj priporoči kongresu zakon za nacionaliziranje in vladno operiranje vseh železnic...

Lewis poziva kansaške rudarje na delo.

John Lewis, predsednik rudarske organizacije, je poslal okrožnico stavkujočim rudarjem v Kansasu s pozivom, da morajo takoj končati stavko in se vrniti na delo...

Razne vesti.

BANDITI PRIJET PRED SKOKOM IZ 3. NADSTROPJA.

Njegov tovariš je tudi pod ključem. Chicago, Ill. — Pest detektivov je prijela Michael Bashiča, salumarja, ki je vionila v njegovo stanovanje in je Bashiča nameraval skočiti iz tretjega nadstropja...

Chicago, Ill. — Pest detektivov je prijela Michael Bashiča, salumarja, ki je vionila v njegovo stanovanje...

Chicago, Ill. — Pest detektivov je prijela Michael Bashiča, salumarja, ki je vionila v njegovo stanovanje...

Chicago, Ill. — Pest detektivov je prijela Michael Bashiča, salumarja, ki je vionila v njegovo stanovanje...

Chicago, Ill. — Pest detektivov je prijela Michael Bashiča, salumarja, ki je vionila v njegovo stanovanje...

Chicago, Ill. — Pest detektivov je prijela Michael Bashiča, salumarja, ki je vionila v njegovo stanovanje...

Chicago, Ill. — Pest detektivov je prijela Michael Bashiča, salumarja, ki je vionila v njegovo stanovanje...

Chicago, Ill. — Pest detektivov je prijela Michael Bashiča, salumarja, ki je vionila v njegovo stanovanje...

Chicago, Ill. — Pest detektivov je prijela Michael Bashiča, salumarja, ki je vionila v njegovo stanovanje...

Chicago, Ill. — Pest detektivov je prijela Michael Bashiča, salumarja, ki je vionila v njegovo stanovanje...

Chicago, Ill. — Pest detektivov je prijela Michael Bashiča, salumarja, ki je vionila v njegovo stanovanje...

Chicago, Ill. — Pest detektivov je prijela Michael Bashiča, salumarja, ki je vionila v njegovo stanovanje...

Slovenska Narodna Esperna Jednota. Ustanovljena 9. aprila 1904. Glavni stan: 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois. Izdajevalni odbor, Upravni odbor, Nadzorni odbor, Tiskovni odbor, Zdržitveni odbor.

Slavije za Dantejem. Naročniki pozor! Znamenje (Sept. 30-31) pomeni, da vam naročnina poteče na ta dan. Poročite jo pravočasno, da vam lista ne ustavimo. Ako lista ne prejmeta, je mogoče vstavljeno, ker ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče ustavljen, v skladu s praviloma naslova, pišite nam dopisnico in navedite stari in novi naslov. Naši zastopniki so vsi družtveni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino. Naročnina za celo leto je \$5.00 in za pol leta pa \$2.50. Člani S. N. P. J. in S. D. P. Z. plačajo za pol leta \$1.90 in za celo leto \$3.90. Za mesto Chicago je za leto \$6.50, pol leta \$3.25. Za Evropo stane za pol leta \$4.00, za vse leto pa \$8.00. Tednik stane za Evropo \$1.70. Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov: UPRAVNIŠTVO "PROSVETA" 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill. PRIPOROČILO! Naznanjam vsem Slovencem v Girardu, Ohio in bližnji okolici, da sem sedaj dobil v salogo raznovrstnih najnovejšega izdelka, dobrih in tepešnih čevljev za moške in otroke. Pridite in ogledajte si moje blago - predno kupite kje drugje. Se vam uljudno priporočam za točno postrežbo: Tony Zupanc, 128 Liberty street, Girard, Ohio. Za ljubanje piva doma imamo v naši hiši, hmelj, sadkar in vse druge potrebščine. Prosim, da se pravočasno, da je doma pri nas, kuharstvo in najbolji in najcenejši. Dobiti je tudi širko sodov, steklene in razni lončev, itd. Mi vam gostavimo naročilo po pošti, točno in v kratki. Greenburg, Medlarom in v prodajalno naročnina damo primerno popust pri vsakih naročilih. Pišite po informacije nar. FRANK OGLAR, 6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

F. M. Dostojevskij:

BESI

Roman v treh delih.

Preložil Vladimir Levstik.

Ce me ubiješ, ni je poti, vsi zašli smo, sred poljan vidi se, da bes nas moti in obrača v krivo stran.

Kam leno jih v gostem tropu, kaj tak žalostno pojo? Škrata li neso k pokopu, al moše čarovnice?

A. Puškin.

Ta m na gori pa se je pasla velika čreda svinj; in prošili so Ga, naj bi jim dovolil iti vanje. Dovolil jim je, in besni so šli iz človeka v svinje; in glej; čreda se je zapodila s strmine v jezere in potonila. Videč, kaj se godi, so pastirji zbežali in raznesli vest po mestu in po vaseh. In prebivalci so prihajali, da vidijo, kaj se je zgodilo, in ko so prišli k Jezusu, so našli človeka, iz katerega so šli besni, sedečega pri nogah Jezusovih, oblečenega in zdrave pameti; in vsi so se prestrašili. Tisti pa, ki so bili zdraven, so jim povedali, kako je obsedenec odravel.

Lukejev evangelij. VIII. pogl. 32-37.

PRVI DEL.

PRVO POGLAVJE.

Namesto uvoda: nekaj podrobnosti iz življenja veluglednega Stepana Trofimoviča Verhovenskaga.

I.

Pričenjajoč popis tako čudnih reči, ki so se godile nedavno v našem prej tako skromnem mestu, si ne vem pomagati drugače, kakor da z enim bolj oddaleč, to je, z nekaterimi življenjskimi podrobnostmi o nadarjenem in veluglednem Stepanu Trofimoviču Verhovenskem. Naj služi to podrobnosti zgolj kot uvod v priščujočo kroniko; zgodba sama, ki jo hočem pripovedovati, pa še pride.

Naravnost povem: Stepan Trofimovič je vedno igral med nami posebno, rekli bi, javno vlogo, ki jo je strastno ljubil — tako zelo, da bi po mojem mnenju brez nje niti živeti ne mogel. Nikakor ga ne maram primerjati z igravcem na odru; Bog ne daj, tem manj, ker ga sam spokujem. Vse to je bilo mogoče posledica navade ali bolje rečeno neuganega, še izza otroških let gojenega plemenitega nagujenja do prijetnih sanj o lepi javni poziciji. Nadvse je ljubil recimo svoj položaj kot "preganjanec" in takorekoč "izganjanec". V obeh teh dveh besedah je svoje vrste klasičen bleak, ki ga je bil omamil enkrat za vselej, poviseval ga neprestano v lastnem mnenju ter ga privedel v teku tolikih let na izvesten piedestal, zelo visok in sila prijeten njegovemu samoljubju. V nekem angleškem satirijem romanu preteklega stoletja se vrne Gulliver iz dežele Lilliputancev, ki so merili komaj dva palca rasti, in je tako vaju, šteti se med njimi za veličana, da tudi na londonskih ulicah nehote kriči nad pešci in kočijami, naj se ga ogibljuje in varuje, da koga ne pohodi — meneč, da je on še vedno velikan, oni pa pritlikavel. Posmehujejo se mu zato in ga zmerjajo; sinovine kočijanske celo opletajo veličana s biči — toda imajo li prav? Česa vsega ne stori navada? Skoraj enako daleč je privedla navada tudi Stepana Trofimoviča, le da še bolj nedolžno in neželjivo, zakaj bil je res preizvrstjen človek.

Mislil celo, da so ga proti koncu vsi in povsod pozabili; nikakor pa se ne da reči, da ga tudi prej povsem ne bi bili poznali. Nesporno se je prištevati nekaj časa tudi on k znameniti plejadi drugih slavni voditeljev našega minulega pokolenja in mnogi naglasi so enkrat — čeprav le kratko, majhenko minuto — izgovarjali njegovo ime toliko da ne v eni sapi z imeni. Čadajeva, Bjelinskega, Granovskega in Herzena, ki je ravnal takrat za delovatelja za mejo. Ali delavnost Stepana Trofimoviča se je končala skoraj v hipu svojega začetka — valed "viharja" strnivših se "okolnosti" takorekoč. In kaj? Pozneje se je izkazalo, da ne le ni bilo "viharja", marveč niti ne "okolnosti" — vsaj v tem slučaju ne. Šele zdaj, pred nekaj dnevi, sem zvedel v svoje največje začudenje, zato pa tudi s popolno verodostojnostjo, da Stepan Trofimovič ne samo ni bival v naši guberniji v izgnanstvu, kakor je bilo pri nas v navadi misliti, nego celo, da nikoli ni bil pod policijskim nadzorom. Kolikšna sila domišljije! On sam je živel do smrti v globoki veri, da se ga v gotovih krogih neprestano boje, da so vsi njegovi koraki vedno znani in sešeti, in da je sleherni izmed treh gubernatorjev, ki smo jih imeli pri nas v teku zadnjih dvajset let, že isti dan, ko je dospel upravljat gubernijo, prinesel s seboj posebno in skrbi polno misel o njem, vdahnjeno mu od zgoraj pred vsem drugim, takoj pri izročitvi gubernatorske oblasti. In če bi bil kdo takrat uveril prepoštenega Stepana Trofimoviča z neovrženimi dokazi, da se mu ni bati prav nidesar, bi ga bil nedvomno ušalil. Pri tem pa je bil moč jako umen in darovit, celo znanstvenik takorekoč, dasi v znanosti menda ni storil bogve koliko ali pa celo ničesar. Pa saj je pri nas na Ruskem s ljudmi znanosti sploh vedno tako.

Po svoji vrnitvi iz tujine je zablzel kot lektor na vseučiliški stolici še prav na koncu štidesetih let. Imel pa je komaj par predavanj, menda o Arabeh; zagovarjal je tudi sijnajno disertacijo o političnem in banzantskem pomenu nemakega mesteca Hanaua, kakor se je razvijalo v dobi med leti 1413. in 1428., hkrati pa tudi o posebnih in nejasnih vzrokih, zakaj do karšnega pomena tega mesta sploh ni prišlo. Ta disertacija je spretno in pereče uklala takratne slavjanofile ter mu ustvarila med njimi s enim ma-

hom mnogo srditih sovražnikov. Potem — še po izgubi stolice — je objavil takorekoč v maščevanje in v dokaz, koga so izgubili, v nekem naprednem mesečniku, ki je prevajal Dickensa in označeval George Sandovo, začetek globokomunega raziskovanja, mislim, da o vzrokih nenavadne npravstvene plemenitosti bogve kakšnih vitezov v ne vem kateri dobi — ali vsaj nekaj sličnega. Z eno besedo, izjavil je tam neko višjo, nad vse plemenito misel. Govorili so potem, da je bilo nadaljevanje sestavka nagloma prepovedano in je imel napredni mesečnik še sitnosti zaradi natisnjene prve polovice. Mogoče, da je res; kaj pa se ni dogajalo v onih časih? Vendar je v danem slučaju verjetneje, da ni bilo ničesar in se le avtorju ni ljubilo dovrniti spisa. Svoja predavanja o Arabeh je prekinil, ker je bogve kdo (odvidno kak njegov sovražnik izmed nazadnjakov) bogve kako prestregel pismo s izvajanja o ne vem kakšnih "okolnostih", zaradi katerega je nekdo zahteval od njega nekakšnih pojasnil. Ne vem, ali je resnica — zagotavljali so tudi, da so istočasno zasledili v Petrogradu ogromno, strahno in protidržavno društvo, ki je štele svojih trideset članov in toliko da ni omajalo temeljev Rusije. Baje so hoteli prevajati celo Fourierja. Kakor našle so zasegli tiste dni v Moskvi se pesnitev Stepana Trofimoviča, napisano v Berlinu še pred šestimi leti, v njegovi najzgodnejši mladosti; v prepisu je romala iz rok v roke med dvema ljubiteljema in enim študentom. Ta pesnitev leži zdaj tudi v moji knjižnici; poklonil mi jo je stoprav lani sam Stepan Trofimovič v svojoročnem prav svezem prepisu, s lastnim naslovom in v prekrasni rdeči safijanovi vezbi. Stvarca ni brez posejje, niti ne brez gotovega talenta; čudno je, ali takrat, (bolje rečeno, v tridesetih letih) so čisto pisali tako. Vsebinsko mi je težko povedati, ker je res prav nič ne razumem. Nekakšna alegorija je, ki te v svoji lirsko-dramatski obliki spominja drugega dela "Fausta". Prizor se začne s zborom ženakih; temu sledi zbor moč, potem nekakšnih sil in nazadnje zbor duš, ki še ni so živele, pa bi silno rade živele. Vsi ti zbori prepevajo o nečem nedoločenem, največ o nekakšnem prokletstvu, toda s senčico višjega humorja. Zdalej pa se pozorišče spremeni in začne se "Praznik življenja", na katerem pojo tudi žušelke; želva nastopi s sakramentalnimi lastinskimi besedami, in če se ne motim, zapoje nazadnje celo neka rudnina, torej docela brezdušen predmet. Sploh pojo vsi vaji neprestano, kolikor pa se razgovarjajo, se nekam smedenjo smerjajo, ali vendar spet s primesejo višjega pomena. Končno se pozorišče še enkrat izpremeni; zapučen kraj se pokaže očem, in med skalami "blodi omikan mlad človek, ki puli in sesa nekakšna zelišča, in ko ga vili vpraša, čemu dela to, ji odgovarja, da čuti in se preoblije življenja, pa išče posebe, ki jo nahaja v soku teh zelišč; ali njegova glavna želja da je — čimprej izgubiti pamet (ta želja je morda odveč). Potem prihaja mahoma na črnem konju mladenič nepopisne krasote, ki mu sledi strašna truma vseh narodov. Mladenič predstavlja smrt, vsi narodi pa hlepe po nji. In nazadnje, v najplodnejšem prizoru, se zdajci pojavi babilonski stolp, nekakšni atletje ga dovrnujejo s pesmijo nove nade, in ko je zgrajen do vrha, jo vladar — Olimpa, recimo — smešno popiha; sluteč, kaj se godi, zavzame človeštvo njegovo mesto in začne brez odlašanja novo življenje v popolnem umevanju vseh reči. Takšna je pesnitev, ki so jo takrat spoznali za navarvo. Jaz sem lani rekel Stepanu Trofimoviču, naj jo objavi, češ da je v naših časih povsem nedolžna, toda on je s vidno nejevoljo odklonil nasvet. Moje mnenje o popolni nedolžnosti mu ni bilo povšeči; temu pripisujem tudi občutno njegovo hladnost proti meni, ki je trajala čela dva meseca. In kaj se je zgodilo? Mahoma, skoraj istočasno, ko sem mu jaz predlagal, da naj objavi svojo pesnitev doma — objavijo njegovo delo tam, za mejo, v enem revolucijonarnih zbornikov, in to brez najmanjše vednosti Stepana Trofimoviča! Izprva se je prestrašil, dirjal h gubernatorju, napisal prelojalno opravičilo pismo v Petrograd ter mi ga dvakrat prebral, odpravil pa ga ni, ker ga ni vedel komu nasloviti. Z eno besedo, razburjal se je ves mesec; toda prepričan sem, da se je čutil v skritih gubioah svojega srca hudo polaskanega. Tolkoda ni spal s poslano mu številko zbornika pod zglavjem, podnevi pa jo je skrival pod šimnico in niti ni pustil ženaki posteljati; vsak dan je čakal odnekod brzojavke in nas meril prevzeto. Brzojavke ni bilo. In tedaj se je spravil tudi z mano, kar naj pričuje o nemavadni dobroti njegovega tihega in nezamerljivega srca.

II.

Saj ne trdim, da ni prav nič pretrpel; le o tem sem zdaj docela prepričan, da bi bil lahko nadaljeval o svojih Arabeh kolikor drago, če bi bil dal tistih par potrebnih pojasnil; toda polakomnil se je časti in si s posebno naglico enkrat za vselej vtepel v glavo, da mu je "vihar okolnosti" razbil karjero za vse žive dni. Pravi vzrok izpremembe njegove kariere je bil mada medtem — da povem vso resnico — že davna in zdaj spet obnovljena rahločutna ponudba Varvare Petrovne Stavrogine, zelo premožne soproge generalnega poročnika, naj bi prevzel vzgojo in ves umstveni razvoj njenega edinega sina kot višji pedagog in tovariš, seveda za blestečo nagrado. Enkrat je dobil to ponudbo še v Berlinu, tisti čas, ko je prvič odšel. Njegova prva žena je bila lehkomišelnost deklica iz naše gubernije; poročil jo je v rani, še nerazodni mladosti, in tdi se, da je preстал s to osebo kljub njeni mikavnosti dosti gorja, zaradi pomanjkanja vdrževalnih sredstev in vrhutega še drugih, deloma delikatnejših vzrokov. Umrila je v Parizu po triletni ločitvi od moža ter mu zapustila petletnega sinka, "sad prve, radostne in še neskaljene ljubezni", kakor se je nekoč izvilo žalujočemu Stepanu Trofimoviču v moji navzočnosti. Dečka so takoj poslali v Rusijo k oddaljenim tetam, ki so ga vzgajale ves čas v svojem zakotnem gnezdu.

(Dalje prihodnjik).

Hanna Helms Evers:

Pajkinja.

(Dalje).

V teku nadaljne preiskave — tiste, ki se je nanašala na Bracquemonta — je potem ispovedal, da je tedaj, ko so sneli truplo švicarskega trgovskega potnika, videl na njegovih ramah čisto podobno pajkinjo — Tudi o tem ni vedel Rihard Bracquemont ničesar. Preselil se je v sobo šele dva tedna po zadnjem samomoru, v nedeljo. Kar je tam doživel, je zapisal vsak dan zelo vestno v dnevnik.

Dnevnik Riharda Bracquemonta. Ponedeljek, 28. febr.

Včeraj sem se nastanil tukaj. Izpraznil sem svoja dva koša in sem si nekoliko uredil, nato sem slezal v postelj. Spal sem izvratno; ravno je bilo devet, ko me je prebudilo trkanje na vrata. Bila je gostilničarka, ki mi je sama prinesla zajutek, gotove imam skrb zame, to je videti po jajcih, gnajti in izvrtni kavi, ki mi jo je prinesla. Umil sem se in oblekel, potem sem opazoval, kako je hlapec pospravljaj sobo. Pri tem sem kadil pipo.

Tako, sedaj sem torej tu. Vem prav dobro, da je stvar zelo nevarna, toda vem tudi, da sem naraven moč, če se mi posreži, priti ji do dna. In če je bil Paris nekoč ene naše vreden — tako počeni ga danes ne dobiš več — potem lahko postavim svoje malo življenje na karto. Tukaj so izgledi — dobro torej, poskusiti jih hočem.

Sicer pa so bili drugi tudi tako premeteni, da so isto zasledili. Nič manj kot sedemindvajset ljudi se je trudilo deloma na policijski deloma pri gostilničarki sami, da bi dobilo sobo; tri ženske so bile med njimi. Bilo je torej dovolj tekmecev; najbrže ravnotako ubogi vrati kakor jaz.

Toda jaz sem "mesto dobi". Zakaj? Ah, najbrže sem bil jaz edini, ki sem mogel modri polietjo poslušati z eno — "idejo". Lepa ideja! Seveda je bila le pesek v oči.

Ti zapiški so tudi policiji namenjeni. In zabava me, da povem gospodm se ob začetku, da sem jih dobro potegnili. Če je komisar pameten, poroče: Ha, ravno radoteba se mi zdi Bracquemont spozoben! — Sicer pa mi je popolnoma vseeno, kaj poroče pozneje; sedaj sedim vendar tukaj. In meni se zdi dobro znamenje, da sem pričel svoje delovanje s tem, da sem gospode tako temeljito potegnili.

Tudi jaz sem bil najprvo pri gospe Dubonnet, poslala me je v policijski revir. Cel teden sem tam okrog lasil, vselej so ponudbo "jemali v pomislek" in vselej so rekli, naj jutri zopet pridem. Večji del mojih tekmecev je puško že davno v koruzo vrgel, imel je tudi boljše opravila, kot sedeti po cele ure v plesnjivi stražnici; komisar je bil še popolnoma razdražen radi moje trmoglavosti. Nazadnje mi je dejal čisto odločno, da nima moje prihajanje nikakega smisla! On mi je je kakor tudi drugim hvalešen za mojo dobro voljo, toda "diletantske lajske moči" ne more uporabiti. Če nimam kaknega še dovršenega operacijskega načrta.

Tedaj sem mu dejal, da imam tak načrt. Seveda nisem ničesar imel in bi mu ne mogel povedati niti besedice. Toda — rekel sem mu, da bi mu mogel svoj načrt, ki je dober, toda zelo nevaren in bi lahko tudi končal kakor stražnikovo delovanje, le tedaj razkriti, če se izjavi s častno besedo pripravljeneja, da ga sam izvršim. Za to se je zahvalil, češ da za kaj takega sploh časa nima. Toda opazil sem, da zadobivam premoč, ko me je vprašal, če bi mu ne mogel dati vsaj kakkega namigljaja —

In to sem storil. Pripovedoval sem mu nek cvetoč nesmisel, o katerem čisto sekundno preje nisem imel najmanjše slutnje; sam na vem, odkod mi je prišla ta nenavadna misel! Rekel sem mu, da je med vsemi urami v tednu ens, ki ima skrivnostno moč. To je ura, ko je Kristus izgubil iz svojega groba, da odide v peklo; kmeta večerna ura v zadnjem dnevu šidovskega tedna. In sam naj bi se spomnil, da je bilo to uro v petek med petimi in šestimi, ko so se izvršili vsi trije samomori. Več mi sedaj ne morem povedati, opozarjam ga pa na Rasodetje av. Janesa.

Komisar je naredil obraz, kakor bi o tem kaj razumel, zahvalil se je in me je povabil za večer. Stopil sem točno v njegovo pisarno, pred njim na mizi sem videl Novi zakon. V tem času sam isto študiral kakor on; prebral sem Rasodetje in — nisem razumel niti besedice. Morda je bil komisar razumnejši kot jaz, na vsak način mi je dejal prav zahvalno, da meni, da nazbije temojim zelo splošnimi namigovanjem razume mojo misel. In da je pripravljen, da mi željo izpolni in jo na vse načine podpre.

Priznati moram, da mi je bil v resnici zelo udoben. Dogovoril se je z gostilničarko, da dobim v času svojega bivanja v hotelu vse smetonj. Dal mi je izvrtno policijski revolver in policijsko pištalko; službujoši stražniki so dobili povelje, da se do čim bolj snogode skosti malo čisto Alfred Stevens in pridejo k ob najmanjšem mojem znanju. Glavno pa je, da mi je dal postaviti v sobo namigni telefon, potom karaga sem s policijskim revirjem v neposredni zvezi. Ker je ta komaj štiri minute oddaljen, dobim torej lahko o vsakem času najhitrejšo pomoč. Pri vsem tem ne uvidim prav dobro, česa bi se bal.

Torek, 1. marca.

Zgodilo se ni nič, ne včeraj ne danes. Gospa Dubonnet je prinesla iz druge sobe nov trak za zastor — saj ji ne manjka praznih. Uporabi sploh vsako priliko, da pride k meni; vsakokrat prinese kako stvar s seboj. Dal sem si še enkrat pripovedovati dogodilja do najmanjše podrobnosti, zvedel pa nisem nič novega. Glede smrti in varokov ima ona svoja posebna mnenja. Kar se tiče artistov, misli, da gre za nesrečno ljubezen; kok je bil zadnje leto pri nji, je prišla večkrat mlada dama k njemu, ki se pa tokrat ni prikazala. Kaj je švicarskega gospoda pripravilo do njegovega odloka, seveda ne ve — toda vsega pa tudi ne moremo vedeti. Vendar serijan je prav gotovo izvršil samomor, da jo jeni.

Reči moram, da so ta pojasnila gospe Dubonnet nekoliko pomarkljiva. Toda pustil sem jo, naj govori; vseeno mi krajša dolgčas.

Četrtek, 3. marca.

Še vedno nič. Komisar pozvoni parkrat na dan, tedaj mu rečem, da se mi izvrtno godi; odvidno ga to poročilo ne zadovoljuje preveč. Privlekel sem svoje medicinske knjige in se učim; tako ima moj prostovoljni zapor vseeno nekak namen.

VABILO NA VESELICO

ki jo priredi

DRUŠTVO "SOLKAN" ŠT. 361, S. N. P. J.

dne 29. oktobra, 1921, v McIntyre, Pa.

Začetek točno ob 8 uri zvečer.

Vstopnina za možka je 50c. Ženske so prosto vstopnice.

Uljudno vabimo vse rojake in rojakinje Slovence in Hrvatv v McIntyre, Pa., in okolici, da se polnočevlino vdeleča te naše zabave in tako pripomorejo do boljšega uspeha. Čisti dobiček je namenjen za korist društvene blagajne. Sklep društvene seje je, da žani, ki se ne bodo vdeležili veselice bodo morali plačati vseeno v društveno blagajno vsak po 50c.

Za vestransko točno in dobro postrežbo bode skrbel veselilčni odbor.

K obilni vdeležbi vabi

DRUŠTVENI ODBOR.

Petek, 4. marca ob 2. popoldne. Opoldne sem imenitno kosil; gostilničarka mi je dodaja pol steklenice šampanjca, bila je praveata vrajja gostija. Smatra je šla, me je jokaja prosila, naj grem z njo; gotovo se je bala, da bi se tudi jaz obesil, "da jo jezim".

Natančno sem si ogledal novi trak pri zavesti. Nauj naj bi se torej obesil! Hm, prav malo volje čutim do tega. Pri tem je trak grapav in trd in ga je težko spraviti v voz, treba je še precej močne volje, da posnameš primer drugih. Sedaj sedim pri mizi, na levi stoji telefon, na desni leži samokres. Strahu ne čutim, toda radoveden sem.

(Dalje prihodnjik).

VAŠE KNJIGE.

Zajedatelj. Povest iz življenja slovenskih trgovcev v Ameriki. Vesano. Stane s poštnino vred \$1.75.

Zabavni bogoslužje. Vrlo poučna knjiga, ki pove, kako sleherni človek ponavlja v sebi razvoj vseh svojih življakih in divjalikih prednikov. S slikami. Vesano. S poštnino vred \$1.50.

Obe knjigi, ki so naročita obenem, za tri dolarje poštnino prost. Naročila sprejema tajnik Književne matice E. W. F. J.: Frank Aleš, 2134 So. Crawford Ave., Chicago, Ill. — Adv.

NAZNAVILLO ROJAKOM

Dobil sem moje iznajdbo "MREŽE" za obmetavanje sten, stropa in pri drugih stavbiških potrebah, kjer se ometa mavce (angleško imenovano Wall Construction Wire). Vled tega šelim dobiti partnerja, ki pa mora imeti precej denarja in znati mora slovenski in angleški jezik, ki bi mi pomagal, da se prične s izdelavo te iznajdbe in da jo spravimo na trg. Za vse nadaljna pojasnila obrnite se takoj pisмено do mene na naslov: Frank Simants, R. 2, Box 33, Grand Haven, Mich. — (Adv.)

FARMA NA PRODAJ.

186 akrov obsegajoča farma, dobra zemlja, raste vse, kar se poseje ali sadi. 20 glav živine, 3 konji, 1 prašič, 100 kokoši in pridelki, 300 bučljav koruze, 200 bučljav ovas, 110 bučljav ajde in mnogo krompirja, selja, repe, peče in vse potrebno orodje, ki se rabi na kmetiji. Enjast sobna hiša, štala za 30 glav živine, štala za konje posebej. V kuhinji je voda in vse druge ugodnosti. Kateraga veseli, sedaj je čas, da si pride ogledati. Cena za vse skupaj je le 8,200.00. Prodaj vsled telešnih poškodb in ne morem več obdelovati sem star za 61 let. Za vsa pojasnila obrnite se osebno ali pisмено na naslov: Mrs. J. Kodrich, R F D 3, Box 122, Cooperstown, N. Y. (Otsego Co.) Adv.

DON'T FORGET
AMERICA'S MAKING
EXPOSITION
SEVENTH FLOOR, 340 AVENUE
NEW YORK CITY
October 23 - November 12

Pošiljamo denar v staro domovino.

Še dan lahko pošljamo denar v vse kraje na Slovensko, Hrvatsko, Dalmacijo in Istru. Nudimo pošiljanje denar tudi v Srbijo, Bulgariko in Rumunijo. Jamčimo za vsaj posiljen denar, če ga ne bode hitro in točno izplačano.

PRODAJEMO ŠIFKARTE NA VSE LINJE.

Uradne ure so: 9 jutro do 5 zvečer. Ponedeljek in sobota do 3:30.

KASPAR STATE BANK,
1800 Blue Island Ave., Chicago, Ill.